

Programma

“Monitoring salmonella in de diervoedersector 2002”

VOORWOORD	3
1 INLEIDING	4
2 RISICOBEOORDELING	6
3 MONITORING VAN VOEDERMIDDELEN (GRONDSTOFFEN).....	8
3.1 SALMONELLAKRITISCHE VOEDERMIDDELEN	8
3.1.1 Door leveranciers van voedermiddelen.....	8
3.1.2 Door mengvoederbereiders.....	8
3.1.3 Door of vanwege het PDV	9
3.2 NIET SALMONELLAKRITISCHE VOEDERMIDDELEN.....	9
3.2.1 Door leveranciers van voedermiddelen.....	9
3.2.2 Door mengvoederbereiders.....	9
3.2.3 Door of vanwege het PDV	10
4 MONITORING VAN MENGVOEDERS EN VOEDERMIDDELEN BESTEMD VOOR (PLUIM-)VEEHOUDERIJBEDRIJVEN.....	11
4.1 MENGVOEDERS EN VOEDERMIDDELEN VOOR PLUIMVEE	11
4.1.1 Door mengvoederbereiders.....	11
4.1.2 Door leveranciers van voedermiddelen.....	11
4.1.3 Door of vanwege PDV	11
4.2 MENGVOEDERS EN VOEDERMIDDELEN VOOR ANDERE DIERSOORTEN DAN PLUIMVEE	12
4.2.1 Door mengvoederbereiders.....	12
4.2.2 Door leveranciers van voedermiddelen.....	12
4.2.3 Door of vanwege PDV	12
5 TYPERING VAN SALMONELLAPOSITIEVE MONSTERS.....	13
6 PDV - DATABANK ONGEWENSTE STOFFEN EN PRODUCTEN.....	14
7 KOSTEN EN FINANCIERING	15

BIJLAGE I:	PROTOCOL MONITORING LEVERANCIERS BRAZILIAANSE SOJASCHROOT EN -SCHILFERS	16
BIJLAGE II:	PROTOCOL MONITORING LEVERANCIERS ZUID-AMERIKAANS VISMEEEL.....	18
BIJLAGE III:	PROTOCOL MONITORING PRODUCENTEN GETOASTE SOJABONEN	20
BIJLAGE IV:	PROTOCOL MONITORING PRODUCENTEN RAAPZAADSCHROOT EN - SCHILFERS.....	22
BIJLAGE V:	PROTOCOL MONITORING PRODUCENTEN EISCHALEN.....	24
BIJLAGE VI:	PROTOCOL MONITORING LEVERANCIERS PLUIMVEEVOEDERS.....	26
BIJLAGE VII:	PROTOCOL MONITORING PRODUCENTEN ANDERE MENGVOEDERS DAN PLUIMVEEVOEDERS.....	30
BIJLAGE VIII:	PROTOCOL MONITORING PRODUCENTEN EN LEVERANCIERS VOEDERMIDDELEN BESTEMD VOOR VEEHOUDERIJBEDRIJVEN (M.U.V. PLUIMVEEHOUDERIJ)	33
BIJLAGE IX:	PROTOCOL SEROTYPERING SALMONELLAPOSITIEVE MONSTERS .	35
BIJLAGE X:	MONITORING DOOR EN VANWEGE HET PDV.....	36
BIJLAGE XI:	MELDINGSPROCEDURE SALMONELLAPOSITIEVE PLUIMVEEVOEDERS.....	38

Voorwoord

Deze publicatie bevat het monitoringprogramma m.b.t. salmonella in de diervoedersector voor 2002. Dit programma is door het bestuur van het Productschap Diervoeder vastgesteld op 23 januari 2002. Het programma is vastgesteld in het kader van de GMP-regeling diervoedersector.

Monitoring is bedoeld als een verificatie van de effectiviteit van toegepaste beheersmaatregelen. In de GMP-regeling diervoedersector is een aantal beheersmaatregelen opgenomen met betrekking tot salmonella in voedermiddelen en mengvoeders. Vooral het pakket aan beheersmaatregelen als ook de actie- en afkeurgrenzen m.b.t salmonella in pluimveevoeders is de afgelopen maanden aangescherpt, als bijdrage van de diervoedersector in de aanpak van salmonella in de pluimveeketen.

Voorheen waren er in het kader van het Besluit PDV bedrijfsinterne inspecties en controles GMP diervoedersector 1998 minimum eisen opgenomen voor monitoring van voedermiddelen en mengvoeders. Deze zijn, vooral voor de voedermiddelen, nogal uitgebreid. Voorts is gekozen voor een betere structurering en het samenbrengen van alle onderdelen in één samenhangend monitoringprogramma. In dit programma is ook de monitoring opgenomen die door het productschap zelf als onafhankelijke verificatie uitvoert.

Het is nadrukkelijk de bedoeling in de loop van de tijd de voortgang en de resultaten te evalueren.

Van dit programma is zowel een Nederlandse als een Engelse versie beschikbaar.

Den Haag, 23 januari 2002

J. den Hartog
secretaris

1. Inleiding

In het kader van de GMP-regeling diervoedersector zijn normen en nodige beheermaatregelen vastgesteld met het oog op de beheersing van salmonella in pluimveevoeders. Oogmerk is de insleep van salmonella in de pluimveeketen via diervoeders te minimaliseren.

De thans geldende normen (maximum salmonella-incidentie en procesnormen voor enterobacteriaceae) zijn als volgt:

Productnormen	Maximum salmonellabesmetting in %% af te leveren partijen	Maximum %% met <i>S. enteritidis</i> / <i>S. typhimurium</i> in af te leveren partijen
Pluimveemengvoeders en voedermiddelen voor eenvoudige levering aan pluimveehouderijbedrijven, voor: <ul style="list-style-type: none"> • Topfok • Opfok vermeerdering • Vermeerdering • Opfokhennen legeindsector • Leghennen • Vleeskalkoenen • Vleeskuikens 	0 ⁺ % 0 ⁺ % 0 ⁺ % 1 % ¹ 1 % ¹ 0 ⁺ % 0 ⁺ %	0 ⁺ % 0 ⁺ % 0 ⁺ % 0 ⁺ % 0 ⁺ % 0 ⁺ % 0 ⁺ %
Procesnormen	Maximum kve enterobacteriaceae per gram	
	Streefwaarde	Actiegrens
Pluimveemengvoeders voor: <ul style="list-style-type: none"> • Topfok • Opfok vermeerdering • Vermeerdering 		100 100 100
Overige pluimveemengvoeders, mits thermisch behandeld, voor: <ul style="list-style-type: none"> • Opfokhennen legeindsector • Leghennen • Vleeskalkoenen • Vleeskuikens 	<100 <100 <100 <100	1.000 1.000 1.000 1.000

De beheersmaatregelen zijn voor een belangrijk deel gericht op de processing bij de productie van pluimveevoeders, en op de toelevering van salmonellakritische voedermiddelen die daarbij gebruikt worden. Daarnaast zijn in de GMP-regeling diervoedersector algemene beheersmaatregelen voor andere diervoeders dan voor pluimvee opgenomen, teneinde de insleep van salmonella via het voer te minimaliseren. Voor deze voedersoorten zijn alleen nog normen voor enterobacteriaceae na thermische behandeling vastgelegd: de streefwaarde bedraagt '< 100 kve' enterobacteriaceae per gram, de actiegrens bedraagt 1.000 enterobacteriaceae per gram.

Ter verificatie van de effectiviteit van de beheersmaatregelen is een monitoring noodzakelijk van zowel de salmonellakritische voedermiddelen alsmede pluimveevoeders. Daarnaast is het van belang bij de voeders voor de andere diersoorten een vinger aan de pols te houden. Daarnaast is het noodzakelijk zicht te houden op de salmonellabesmetting van *niet - salmonellakritische voedermiddelen*, teneinde vanuit die zijde onverwachts niet met bron van contaminatie geconfronteerd te worden

¹ actiegrenswaarde

Deze monitoring wordt primair door de betrokken ondernemingen uitgevoerd, waarbij aanvullend door het PDV een landelijke, onafhankelijke verificatie wordt uitgevoerd. Dit programma heeft betrekking op de uitvoering van deze monitoring op salmonella in de diervoedersector in 2002. Het is voor het eerst dat dit in één samenhangend programma is opgenomen.

Op basis van de monitoring gegevens inzake de 'uitgangscntrole' van producenten / importeurs / afladers van voedermiddelen en de 'ingangscntrole' van de GMP-erkende mengvoederfabrikanten stelt het PDV halfjaarlijks de lijst van salmonellakritische voedermiddelen bij. Tevens kunnen betreffende voedermiddelen van individuele leveranciers (productielocaties respectievelijk afladers) op basis van deze gegevens op een zgn. 'Witte lijst' worden geplaatst, waarbij minder zware verplichtingen voor mengvoederfabrikanten en tevens lagere monitoringfrequenties voor de voedermiddelenleveranciers zullen gelden.

Alle gegevens in het kader van dit programma worden opgeslagen in de PDV-databank ongewenste stoffen en producten en zijn toegankelijk voor de berichtgevers, zijnde voedermiddelenleveranciers én mengvoederbereiders.

2. Risicobeoordeling

In tegenstelling tot andere contaminanten, kan salmonella in meerdere schakels van de voortbrenging ontstaan en worden geëlimineerd. Belangrijke invloedsfactoren zijn vocht en temperatuur.

Voedermiddelen

Salmonella komt in het bijzonder voor in *eiwithoudende* voedermiddelen. De meeste voedermiddelen die salmonella kunnen bevatten, ondergaan bij be- en verwerking (b.v. olie-extractie) een zodanige behandeling dat salmonella wordt afgedood. Herbesmetting kan echter optreden tijdens koeling en door bijmenging van reststromen die tijdens de be- en verwerking ontstaan zijn en niet de hittebehandeling hebben ondergaan. Voorts kan herbesmetting optreden tijdens het transport naar de afnemer / mengvoederproducent of veehouder.

Voedermiddelen worden vanaf het 4de kwartaal 2001 als salmonellakritisch beschouwd op basis van relatief hoge besmettingsincidentie in de beschikbare monitoringresultaten in o.a. de PDV-databank ongewenste stoffen en op basis van de bevindingen van de Keuringsdienst Diervoedersector bij mengvoederbedrijven, waarbij als meest frequente oorzaak deze voedermiddelen als de belangrijkste oorzaak van salmonellabesmetting werden aangeduid.

Op dit moment zijn de volgende voedermiddelen als salmonellakritisch beoordeeld: *Braziliaans sojaschroot en –schilfers, Zuid-Amerikaans vismeel, raapzaadschroot- en schilfers, getoaste sojabonen en eierschalen*. Deze lijst van salmonellakritische voedermiddelen stelt het PDV elk half jaar bij op basis van de monitoringresultaten. Voorts kunnen betreffende voedermiddelen van individuele leveranciers (productielocaties respectievelijk afladers) op basis van monitoring- en controlegegevens op een zgn. 'Witte lijst' worden geplaatst. Het betreft hierbij leveranciers van voedermiddelen binnen de groep 'salmonellakritisch', die - mits aantoonbaar afkomstig van betreffende leveranciers - als 'niet kritisch' worden beschouwd.

Tabel 1: Beschikbaar gekomen voedermiddelen relevant m.b.t. salmonella in 1999/2000 (x 1.000 ton)

Product(groepen)	Uit binnenlandse productie	Uit andere landen ('import')	Totaal
Schroten/schilfers van olie. zaden	1.076	3.213	4.289
Getoaste sojabonen	n.b.	n.b.	146
Maisglutenvoermeel	184	885	1.069
Vismeele		21	21
Diermeel	n.b.	n.b.	270
Verenmeel	n.b.	n.b.	37
Fosforzure voederkalk	n.b.	n.b.	6
Tarwe	660	298	958
Maïs	111	641	752

Mengvoerders

Bij de mengvoederbereider is ten eerste een belangrijke bron van insleep van salmonella het ontvangen van (salmonellakritische) voedermiddelen (grondstoffen). Vervolgens is het van belang of er wel of geen salmonellabeheersende behandelingen (b.v. aanzuren of verhitten c.q. pelleteren) worden toegepast. Eind 2001 is besloten dat voor de topfok, opfok en ver-

meerderingvoeders in de pluimveesector een actiegrens wordt ingesteld van 100 kve enterobacteriaceae per gram voer. Voorts is m.b.t. alle pluimveevoeders besloten dat bij gebruik van salmonellakritische voedermiddelen een salmonella-afdodende stap verplicht is. Ingeval van verhitten is daarna de afkoeling een factor van herbesmetting. Ten slotte is bij het transport adequate reiniging van het transportmiddel van belang, om herbesmetting bij vervoer naar het veehouderijbedrijf te voorkomen.

Tabel 2: Beschikbaar gekomen mengvoeder in 1999 (x 1.000 ton)

Product(groepen)	Binnenlandse productie (x 1.000 ton)
Varkensvoeders	6.729
Pluimveevoeders	3.579
- Legpluimveevoer	1.878
- Vleespluimveevoeders	1.701
Rundveevoeders	3.646
Huisdiervoeders	368
Overigen	386
Totaal	14.709

Punten voor monitoring

Om de effectiviteit van salmonella-afdodende behandelingen en de mate van herbesmetting te meten, zijn de volgende momenten van monitoring in het bijzonder van belang:

- Beladen van vervoermiddel met een voedermiddel af producent of laadhaven
- Ontvangst van een voedermiddel bij een mengvoederproducent
- Beladen van vervoermiddel met een mengvoeder voor aflevering aan de veehouder.

Daarnaast is het uiteraard van belang om op verschillende kritische punten binnen het productieproces procescontrole toe te passen door middel van het meten van het kiemgetal enterobacteriaceae en/of Salmonella.

3. Monitoring van voedermiddelen (grondstoffen)

Producten	Door leverancier voedermiddelen (grondstoffen)	Door mengvoederbereider	Door / vanwege PDV
Salmonellakritische voedermiddelen	X	X	X
Niet – salmonellakritische voedermiddelen	X	X	X

3.1 Salmonellakritische voedermiddelen

3.1.1. Door leveranciers van voedermiddelen

Elk van de onderstaande leveranciers van salmonellakritische voedermiddelen (GMP-, GMP - gelijkwaardig of QC-verified) heeft de verplichting een monitoring programma op salmonella uit te (laten) voeren als bedoeld in dit programma.

Het monitoringprogramma wordt als volgt uitgevoerd:

- in de laadhaven tijdens het beladen van het zeeschip van Braziliaanse sojaschroot/-schilfers (verlader/aflader);
- vóór het moment van invoer in de Europese Unie c.q. lossen van het zeeschip van Zuid-Amerikaans vismeel (importeur);
- tijdens beladen (af fabriek) van getoaste sojabonen, raapzaadschilfers &-schroten en eierschalen (producent).

Deze monitoring vindt plaats volgens de protocollen opgenomen in de bijlagen I t/m V bij dit programma. In de praktijk zal dit resulteren in de aantallen monsters op jaarbasis (globaal) vermeld in bijlage X.

Het voornemen is – na een proefperiode in het 1ste kwartaal 2002 - op grond van deze gegevens, aangevuld met de monitoring gegevens van de mengvoederbereiders de betreffende leverancier(s) op een z.g. witte lijst of niet te plaatsen. Dit zal worden vastgelegd in een protocol dat onderdeel zal gaan uitmaken van dit programma. Tevens kunnen voedermiddelen op basis van deze gegevens generiek van de lijst van salmonellakritische voedermiddelen worden geschrapt (dan wel juist daarop worden opgenomen).

3.1.2 Door mengvoederbereiders

Elke GMP - erkende producent van *mengvoerders* is verplicht om bij ontvangst van *salmonellakritische voedermiddelen* op een productielocatie waar *pluimveevoer wordt geproduceerd* de betreffende voedermiddelen te onderzoeken op salmonella, conform het protocol in bijlage VI. Deze monitoring is mede bedoeld ter verificatie van de monitoring door de leveranciers van deze voedermiddelen en het beoordelen op eventuele herbesmetting tijdens transport.

Het aantal monsters per product is gerelateerd aan het verbruik (en de wijze van aanvoer) van betreffende voedermiddelen bij de mengvoederindustrie. In de praktijk zal dit resulteren in de aantallen monsters op jaarbasis (globaal) vermeld in bijlage X.

3.1.3 Door of vanwege het PDV

De onafhankelijke, landelijke verificatie van het monitoringprogramma van de leveranciers van de salmonellakritische voedermiddelen én van de ontvangende mengvoederbereiders door of vanwege het productschap kan beperkt van omvang zijn en betreft in beginsel 5% van het aantal monsters dat door de betreffende bedrijven gezamenlijk wordt onderzocht, verdeeld over de verschillende voedermiddelen.

Deze monitoring wordt in opdracht van PDV uitgevoerd conform het protocol in bijlage X.

In de praktijk zal dit resulteren in de aantallen monsters op jaarbasis (globaal) vermeld in bijlage X.

3.2 Niet salmonellakritische voedermiddelen

Het is van belang ook zicht te houden op de salmonellastatus van niet salmonellakritische voedermiddelen. De huidige niet salmonellakritische voedermiddelen kunnen na verloop van tijd toch een bron van besmetting van diervoeders – die hetzij in de vorm van een mengvoeder dan wel als voedermiddel (enkelvoudig) op het veehouderijbedrijf worden aangewend – worden.

Voorts is te verwachten dat door de intensieve monitoring een aantal van de huidige salmonellakritische voedermiddelen na verloop van tijd als niet meer salmonellakritisch beschouwd zullen worden door betere beheersing van het voortbrengingsproces. Nadat dit plaatsvindt, is het wenselijk zicht te blijven houden op de salmonellastatus van deze voedermiddelen. Daarom is een monitoring programma op niet salmonellakritische voedermiddelen noodzakelijk.

Bij deze monitoring gaat het op dit moment met name om de volgende productgroepen, die door de aanwezigheid van eiwit potentieel salmonella kunnen bevatten:

- dierlijke eiwitten, voor zover niet salmonellakritisch
- oliehoudende zaden en bijproducten daarvan, voor zover niet salmonellakritisch
- granen en graanbijproducten
- peulvruchten
- zuivelproducten

3.2.1 Door leveranciers van voedermiddelen

Elke leverancier van voedermiddelen (GMP⁺-, GMP-gelijkwaardig of QC-verified) heeft de verplichting een monitoringprogramma op salmonella uit te (laten) voeren, afgestemd op de bedrijfseigen HACCP-analyse. (zie protocol in bijlage VIII)

3.2.2 Door mengvoederbereiders

Elke GMP – erkende producent van mengvoeders heeft de verplichting om, ingeval van productie van onbehandelde mengvoeders en van pluimveevoeders, voedermiddelen (ook niet-kritische) te onderzoeken op salmonella. Betreffende voorschriften zijn opgenomen in het protocol in bijlage VI en VII.

3.2.3 Door of vanwege het PDV

De monitoring van(wege) het productschap van de niet salmonellakritische voedermiddelen is maar ten dele bedoeld als verificatie van de monitoringprogramma's van de leveranciers van voedermiddelen en mengvoederbereiders. Daarnaast is het bedoeld als een collectief genereren van gegevens omtrent de bacteriologische kwaliteit van deze producten voor algemeen gebruik. Mede in het licht van de relatief beperkte omvang van het aantal monsters aan deze voedermiddelen dat door de leveranciers en mengvoederbereiders wordt onderzocht is de omvang van het aantal monsters door of vanwege het productschap ca. 20% van het aantal monsters dat door de betreffende bedrijven gezamenlijk wordt onderzocht, verdeeld over de verschillende voedermiddelen.

Deze monitoring van niet salmonellakritische voedermiddelen wordt door of vanwege het PDV conform het protocol in bijlage X uitgevoerd.

Het aantal monsters per product is gerelateerd aan het verbruik (en wijze van vervoer) van betreffende voedermiddelen. In de praktijk zal dit resulteren in de aantallen monsters op jaarbasis (globaal) vermeld in bijlage X.

4. Monitoring van mengvoeders en voedermiddelen bestemd voor (pluim-)veehouderijbedrijven

Producten	Door leverancier voedermiddelen (grondstoffen)	Door mengvoederbereider c.q. leverancier voedermiddelen bestemd voor (pluim-)veehouderijbedrijven	Door / vanwege PDV
Mengvoeders voor Pluimvee	-	X	X
Mengvoeders voor Varkens	-	X	X
Mengvoeders voor Rundvee	-	X	X
Voedermiddelen voor enkelvoudige vervoeding	-	X	X

4.1 Mengvoeders en voedermiddelen voor pluimvee

4.1.1 Door mengvoederbereiders

De GMP – erkende bereider van pluimveevoeders is verplicht een bedrijfsinterne controle (monitoring) uit te voeren op pluimveevoeders volgens het protocol opgenomen in bijlage VI.

Het aantal monsters per product is gerelateerd aan het productievolume aan de onderscheiden typen voeders voor de verschillende schakels in de pluimveeketen. Uitgangspunt is dat - afhankelijk van de schakel in de keten - ca. elke 48 tot 720 ton (tijdelijk 480 ton) wordt bemonsterd voor salmonella onderzoek.

In de praktijk zal dit resulteren in de aantallen monsters op jaarbasis (globaal) vermeld in bijlage X.

Door leveranciers van voedermiddelen

Elke GMP - erkende leverancier van tarwe, maïs en eventuele andere voedermiddelen, bestemd voor enkelvoudige levering aan pluimveehouderijbedrijven, heeft de verplichting om deze producten per ca. 720 ton te bemonsteren voor salmonellaonderzoek. Betreffende voorschriften zijn weergegeven in het protocol in bijlage VI.

Door of vanwege PDV

De onafhankelijke, landelijke verificatie van het monitoring programma van de bereiders van pluimveevoeders en leveranciers van voedermiddelen voor pluimveehouderijbedrijven door of vanwege het productschap kan beperkt van omvang zijn en betreft in beginsel 5% van het aantal monsters dat door de betreffende bedrijven wordt uitgevoerd (voor voedermiddelen (voor enkelvoudige vervoeding) wordt 20% aangehouden).

Deze monitoring wordt in opdracht van PDV uitgevoerd conform het protocol in bijlage X. In de praktijk zal dit resulteren in de aantallen monsters op jaarbasis (globaal) vermeld in bijlage X.

Mengvoeders en voedermiddelen voor andere diersoorten dan pluimvee
Door mengvoederbereiders

Elke GMP – erkende bereider van *andere* mengvoeders dan pluimveevoeders (varkens- en rundveevoeders) is verplicht een bedrijfsinterne controle (monitoring) uit te voeren volgens het protocol opgenomen in bijlage VII. Hierbij kunnen zowel salmonella- als ook enterobacteraceae- bepalingen aan de orde zijn.

Het aantal monsters per product is gerelateerd aan het totale productievolume aan mengvoeders van betreffende productielocatie.

In de praktijk zal dit resulteren in de aantallen monsters op jaarbasis (globaal) vermeld in bijlage X.

Door leveranciers van voedermiddelen

Elke GMP – erkende bereider c.q. leverancier van voedermiddelen, bestemd voor andere diersoorten dan pluimvee, is verplicht een bedrijfsinterne controle (monitoring) uit te voeren volgens het protocol opgenomen in bijlage VIII.

Deze leveranciers van voedermiddelen voor veehouderijbedrijven dienen per kwartaal te bemonsteren voor een meting/analyse van de microbiologische gesteldheid via een in dit kader relevante bepaling van - afhankelijk van het soort product - de pH, de aflevert temperatuur, het kiemgetal of de aan-/afwezigheid van salmonella en het aantal kolonievormende eenheden aan schimmels bij producten met relatief hoge AW-waardes/vochtgehaltes.

Door of vanwege PDV

De onafhankelijke, landelijke verificatie van het monitoring programma van de bereiders van mengvoeders en leveranciers van voedermiddelen voor andere diersoorten dan pluimvee door of vanwege het productschap kan beperkt van omvang zijn en betreft in beginsel 5% van het aantal monsters dat door de betreffende bedrijven wordt uitgevoerd.

Deze monitoring wordt in opdracht van PDV uitgevoerd conform het protocol in bijlage X. In de praktijk zal dit resulteren in de aantallen monsters op jaarbasis (globaal) vermeld in bijlage X.

5. Typering van salmonellapositieve monsters

In beginsel vindt, na vaststelling van salmonella in voedermiddelen (grondstoffen), mengvoeders en voedermiddelen voor veehouderijbedrijven, in alle gevallen typering (serotype en evt. -faagtype) plaats. Daarvoor geldt het protocol opgenomen in bijlage IX.

Doel van deze typeringen is om nauwkeuriger eventuele verbanden te kunnen vaststellen tussen salmonellatypen in voedermiddelen, de hieruit geproduceerde mengvoeders en dieren én de dierlijke producten. Het is een hulpmiddel bij het onderzoeken van de mogelijke oorzaak van een salmonellabesmetting in een vervolgschakel in de keten.

6. PDV - databank ongewenste stoffen en producten

Uitgangspunt is dat alle betrokken ondernemers verplicht zijn hun monitoringgegevens maandelijks beschikbaar te stellen aan de PDV-databank ongewenste stoffen en producten. Daarin worden ook de monitoringgegevens van het productschap opgeslagen.

Alle berichtgevers kunnen alle gegevens m.b.t. salmonella in de databank on line (via internet) raadplegen. Daarvoor kunnen ze een gebruikersnaam en wachtwoord aanvragen.

Voor de opgave van monitoringresultaten aan databank, alsmede voor het raadplegen van de databank is een afzonderlijke instructie samengesteld (<http://databases.pdv.nl/dos/>).

Doel van het vastleggen van alle gegevens in de databank is dat alle belanghebbenden adequaat gebruik kunnen maken van de gegevens in hun eigen bedrijfsvoering, alsmede dat de transparantie omtrent de bacteriologische gesteldheid van voedermiddelen in de sector wordt vergroot.

7. Kosten en financiering

De kosten die met uitvoering van dit programma te maken, zijn als volgt opgebouwd.

Bedragen in € (Euro) voor 2002:

	Grondstoffenhandel	Mengvoederbedrijven	Productschap Diervoeder	Totaal
Monsteronderzoek	404.000	1.221.000	88.000	1.713.000
Beheer databank on- gewenste stoffen	10.400	17.400	25.000	52.800
Rapportage			10.000	10.000
Algemeen			5.000	5.000
	414.400	1.238.400	128.000	1.780.800

De kosten voor het PDV komen ten dele ten laste van de subfunctie 'Kwaliteit; beleid & regulering' en ten dele ten laste van de subfunctie 'Keuringsdienst Diervoedersector'.

Bijlage I: Protocol monitoring leveranciers Braziliaanse sojaschroot en -schilfers

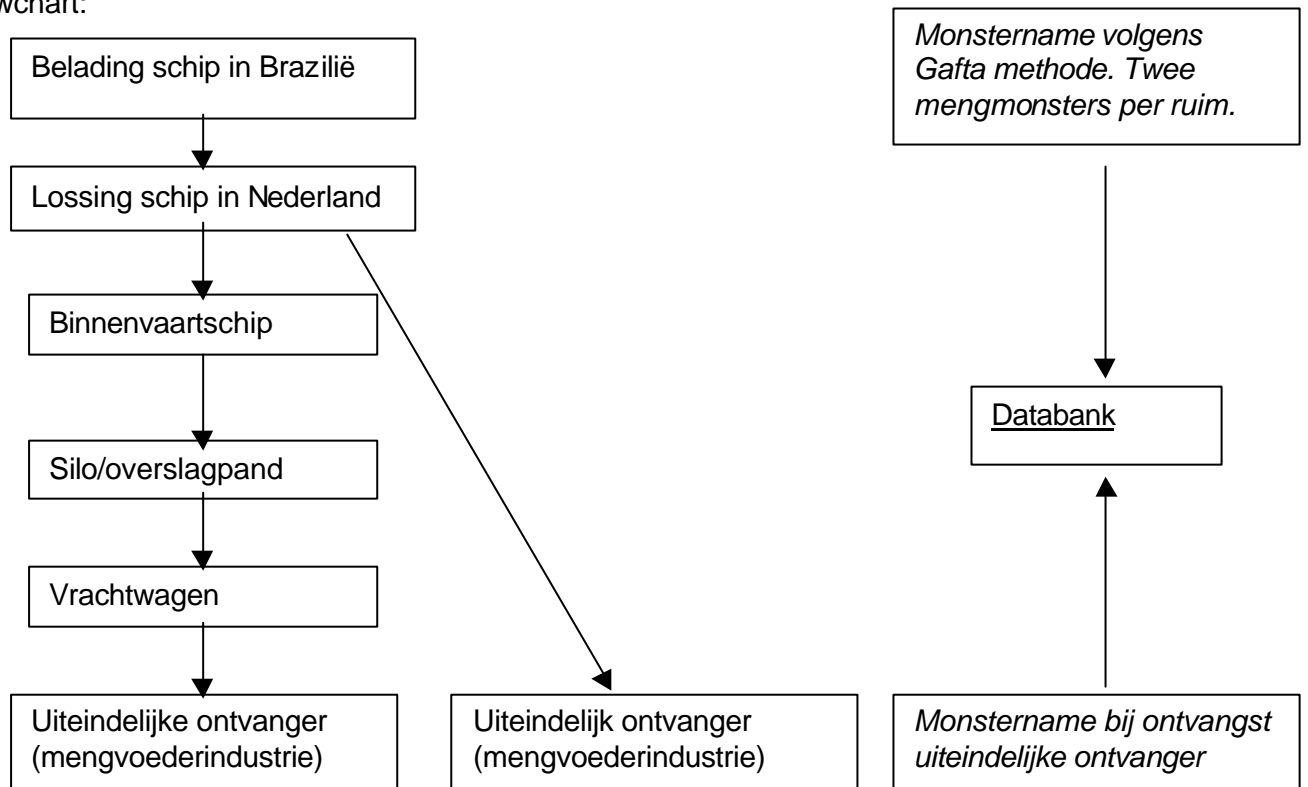
1. DOELGROEP

Leveranciers van Braziliaanse sojaschroot/-schilfers (met name afladers).

2. PRODUCTEN

Sojaschroot/-schilfers, geproduceerd in Brazilië (incl. pellets daarvan).

Flowchart:

3. ALGEMENE VOORWAARDEN

Wanneer een salmonellapositieve uitslag wordt verkregen, dan dient deze te worden getypeerd.

Bij de levering van de voedermiddelen dient te allen tijde de naam van de aflader (en laadhaven, -plaats en -land) en zeeboot en ruim aan de afnemer te worden gemeld.

4. ONDERZOEKSFREQUENTIE

Tijdens belading zeeschip:

Van elk betreffend ruim (van 8.000 à 10.000 ton) worden minimaal twee representatieve eindmonsters samengesteld en onderzocht op Salmonella.

5. BEMONSTERINGSMETHODE

Tijdens belading zeeschip:

- per 500 (m)ton minimaal 20 willekeurig genomen ondermonsters, via 'grepen/scheppen' van max. 1 kg.;
- samenvoeging en menging van alle ondermonsters tot 1 verzamelmonster per ruim;
- minimaal 2 eindmonster(s) trekken uit het (gemengde) verzamelmonster.

Extra voorwaarden boven het bovenstaande voor bemonstering op salmonella:

- Bemonstering plaats:
- Zo dicht mogelijk bij het ontvangende ruim (het liefst in de stroom)
- Instructies aan personeel:
- Zoveel mogelijk direct van de stroom.
 - Gebruik gedesinfecteerde monstername schep (alcohol)
 - Indien de schep niet gebruikt wordt opslaan in bewaarzak.
 - Persoonlijke hygiëne: gebruik steriele handschoenen.
 - Tussentijdse monsters opslaan in PE-zakken
- Uitrusting:
- Schep – van roestvrijstaal
 - Alcohol 95% om schep in de vlam te reinigen
 - Flessen: Steriel glas of PET van 500 CC of
 - Zakken: PE zakken van 1.5 liter.
- Monsters:
- Tussentijdse monsters opslaan als bovenstaand.
 - Mengen op steriele plaats en onder steriele omstandigheden.
 - Opsturen in steriele fles of zak zoals hierboven omschreven.
 - Voorkomt contact met hitte/zonlicht/vocht/apparaten.
 - Monsters direct verzenden.

6. ANALYSEMETHODE

ISO 6579; 1993 (E) of elke andere methode, opgenomen in de PDV-bundel Onderzoeksmethoden, deel II

De analyse zal worden uitgevoerd door een ingevolge de Labcode-regeling diervoedersector voor salmonellabepaling, erkend laboratorium of door een daaraan door PDV gelijkgesteld laboratorium.

7. CORRIGERENDE MAATREGELEN

-

8. MELDEN VAN ANALYSERESULTATEN

De resultaten van de salmonellabepaling dienen minimaal 1 maal per maand per e-mail (of diskette) te worden ingezonden aan de Databank Ongewenste stoffen en producten van het PDV (via het door de PDV-databank beschikbaar gestelde Excel programma). Op te geven gegevens: monsternummer, generieke productnaam, naam aflader, afluadhaven, -plaats en land, zeeboot en ruim, datum monstername, analyseresultaat en typering indien salmonellapositief).

Van toepassing is de instructie m.b.t. aanleveren gegevens PDV-databank ongewenste stoffen en producten.

Bijlage II: Protocol monitoring leveranciers Zuid-Amerikaans vismeel

1. DOELGROEP

Leveranciers van vismeel.

2. PRODUCTEN

Vismeeel, geproduceerd in c.q. afkomstig van Zuid-Amerika.

3. ALGEMENE VOORWAARDEN

Wanneer een salmonella positieve uitslag wordt verkregen, dan dient deze te worden getypeerd.

Bij de levering van de voedermiddelen dient te allen tijde het productieland van het vismeel aan de afnemer te worden gemeld.

4. ONDERZOEKFREQUENTIE

Bij ontvangst in de EU-zeehaven /Bij of na lossing zeeschip in silo's (van 200-600 ton) of binnenschepen/duwbakken (van 600-1500 ton):

Basisregime: Elk zeeschip

Bemonstering en onderzoek op Salmonella vinden plaats door de veterinaire autoriteiten.

5. BEMONSTERINGSMETHODE

Bij ontvangst in de EU-zeehaven /Bij of na lossing zeeschip in silo's (v. 200-600 ton) of binnenschepen/duwbakken (v. 600-1500 ton):

Bij of na lossing per silo of binnenschip/duwbak waarin ontvangen wordt:

- minimaal 25 ondermonsters van ca. 25 gram, voor de eerste 250 (m)ton;
- van elke 50 (m)ton extra, 5 monsters extra.

(Evt.) samenstelling verzamelmonsters uit de betreffende ondermonsters.

Eindmonsters: Elk op salmonella onderzocht monster (meerdere per silo of binnenschip/duwbak) dient salmonellanegatief te zijn alvorens de partij in het EU-handelsverkeer mag worden gebracht.

6. ANALYSEMETHODE

ISO 6579; 1993 (E) of elke andere methode, opgenomen in de PDV-bundel Onderzoeksmethoden, deel II

De analyse zal worden uitgevoerd door een ingevolge de Labcode-regeling diervoedersector voor salmonellabepaling, erkend laboratorium of door een daaraan door PDV gelijkgesteld laboratorium.

7. CORRIGERENDE MAATREGELEN

Wanneer een partij vismeel van buiten de EU bij de invoercontrole een salmonella positieve uitslag heeft, dient deze partij te worden gedecontamineerd (hittebehandeling of chemische behandeling) en bij heranalyse salmonella negatief te zijn alvorens de partij tot het EU-handelsverkeer wordt toegelaten.

8. MELDEN VAN ANALYSERESULTATEN

De resultaten van de salmonellabepaling dienen minimaal 1 maal per maand per e-mail (of diskette) te worden ingezonden aan de Databank Ongewenste stoffen en producten van het PDV (via het door de PDV-databank beschikbaar gestelde Excel programma). Op te geven gegevens: monsternummer, generieke productnaam, naam producent, productielocatie (vestigingsplaats + land), datum monsternummer, analyseresultaat en typering indien salmonellapositief.

Van toepassing is de instructie m.b.t. aanleveren gegevens PDV-databank ongewenste stoffen en producten

Bijlage III: Protocol monitoring producenten getoaste sojabonen

1. DOELGROEP

Producenten van getoaste sojabonen (toasters).

2. PRODUCTEN

Getoaste sojabonen

3. ALGEMENE VOORWAARDEN

Op de productielocatie dient een lijst aanwezig te zijn met vermelding van de volgende gegevens: aantal auto's dat beladen is en de hoeveelheid afgeleverd per schip, welke auto's werden bemonsterd en het aantal monsters per schip, datum verzending van monsters naar het laboratorium en uitslag van het resultaat (en indien salmonellapositief de typering). Deze lijst wordt gearchiveerd en op verzoek ter beschikking gesteld aan de controleur van de toezichthoudende instantie.

Wanneer een salmonellapositieve uitslag wordt verkregen, dan dient deze te worden getypeerd.

Bij de levering van de voedermiddelen dient te allen tijde de naam van de producent, het productieland en de productielocatie van de getoaste sojabonen aan de afnemer te worden gemeld.

4. ONDERZOEKFREQUENTIE

Per productielocatie wordt minimaal één monster per afleveringsdag onderzocht op de aanwezigheid van salmonella.

5. BEMONSTERINGSMETHODE

Per productielocatie wordt tijdens belading per as één monster van minimaal 25 gram genomen van de eerste aflevering op die dag en voorts van iedere vierde autobelading. Als het gaat om belading van schepen, geldt dat er per 500 ton of een deel hiervan een monster genomen dient te worden.

Het monstermateriaal wordt geschept uit de productstroom tijdens de belading en verpakt in steriele monsterpotjes. De producent verzendt de monsters binnen 2 werkdagen na monsternamen en geeft het laboratorium opdracht van het materiaal een mengmonster te maken en dit te analyseren.

6. ANALYSEMETHODE

ISO 6579; 1993 (E) of elke andere methode, opgenomen in de PDV-bundel Onderzoeksmethoden, deel II

De analyse zal worden uitgevoerd door een ingevolge de Labcode-regeling diervoedersector, voor salmonellabepaling, erkend laboratorium of door een daaraan door PDV gelijkgesteld laboratorium.

7. CORRIGERENDE MAATREGELEN

-

8. MELDEN VAN ANALYSERESULTATEN

De resultaten van de salmonellabepaling dienen minimaal 1 maal per maand per e-mail (of diskette) te worden ingezonden aan de Databank Ongewenste stoffen en producten van het PDV (via het door de PDV-databank beschikbaar gestelde Excel programma). Op te geven gegevens: monsternummer, generieke productnaam, naam producent, productielocatie en -land, datum monstername, analyseresultaat en typering indien positief.

Van toepassing is de instructie m.b.t. aanleveren gegevens PDV-databank ongewenste stoffen en producten

Bijlage IV: Protocol monitoring producenten raapzaadschroot en -schilfers

1. DOELGROEP

Producenten van raapzaadschroot en -schilfers.

2. PRODUCTEN

Raapzaadschroot en –schilfers.

3. ALGEMENE VOORWAARDEN

Op de productielocatie dient een lijst aanwezig te zijn met vermelding van de volgende gegevens: aantal auto's dat beladen is en de hoeveelheid afgeleverd per schip, welke auto's werden bemonsterd en het aantal monsters per schip, datum verzending van monsters naar het laboratorium en uitslag van het resultaat (en indien salmonellapositief de typering). Deze lijst wordt gearchiveerd en op verzoek ter beschikking gesteld aan de controleur van de toezichhoudende instantie.

Wanneer een salmonellapositieve uitslag wordt verkregen, dan dient deze te worden getypeerd.

Bij de levering van de voedermiddelen dient te allen tijde de naam van de producent en het productieland (en eventueel de productielocatie) van de producten aan de afnemer te worden gemeld.

4. ONDERZOEKFREQUENTIE

Per productielocatie wordt minimaal één monster per afleveringsdag onderzocht op de aanwezigheid van salmonella.

5. BEMONSTERINGSMETHODE

Per productielocatie wordt tijdens belading per as één monster van minimaal 25 gram genomen van de eerste aflevering op die dag en voorts van iedere vierde autobelading. Als het gaat om belading van schepen, geldt dat er per 500 ton of een deel hiervan een monster genomen dient te worden.

Het monstermateriaal wordt geschept uit de productstroom tijdens de belading en verpakt in steriele monsterpotjes. De producent verzendt de monsters binnen 2 werkdagen na monsternamen en geeft het laboratorium opdracht van het materiaal een mengmonster te maken en dit te analyseren.

6. ANALYSEMETHODE

ISO 6579; 1993 (E) of elke andere methode, opgenomen in de PDV-bundel Onderzoeksmethoden, deel II

De analyse zal worden uitgevoerd door een ingevolge de Labcode-regeling diervoedersector, voor salmonellabepaling, erkend laboratorium of door een daaraan door PDV gelijkgesteld laboratorium.

7. CORRIGERENDE MAATREGELEN

-

8. MELDEN VAN ANALYSERESULTATEN

De resultaten van de salmonellabepaling dienen minimaal 1 maal per maand per e-mail (of diskette) te worden ingezonden aan de Databank Ongewenste stoffen en producten van het PDV (via het door de PDV-databank beschikbaar gestelde Excel programma). Op te geven gegevens: monsternummer, generieke productnaam, naam producent, eventueel productie-locatie (in ieder geval land), datum monsternamen, analyseresultaat en typering indien positief.

Van toepassing is de instructie m.b.t. aanleveren gegevens PDV-databank ongewenste stoffen en producten

Bijlage V: Protocol monitoring producenten eischalen

1. DOELGROEP

Producenten van eischalen, zijnde de eiverwerkende industrie die geregistreerd en erkend is volgens EU-richtlijn 89/437.

2. PRODUCTEN

Gedroogde eischalen.

3. ALGEMENE VOORWAARDEN

Op de productielocatie dient een lijst aanwezig te zijn met vermelding van de volgende gegevens: aantal auto's dat beladen is, welke auto's werden bemonsterd, datum verzending van monsters naar het laboratorium en uitslag van het resultaat (en indien salmonellapositief de typering). Deze lijst wordt gearhiveerd en op verzoek ter beschikking gesteld aan de controleur van de toezichhoudende instantie.

Wanneer een salmonellapositieve uitslag wordt verkregen, dan dient deze te worden getypeerd.

Bij de levering van de voedermiddelen dient te allen tijde de naam van de producent en het productieland (en eventueel de productielocatie) van de producten aan de afnemer te worden gemeld.

4. ONDERZOEKFREQUENTIE

Per productielocatie wordt minimaal één monster per afleveringsdag onderzocht op de aanwezigheid van salmonella.

5. BEMONSTERINGSMETHODE

Per productielocatie wordt van elke belading per as één monster genomen.

Het monstermateriaal wordt geschept uit de productstroom tijdens belading en verpakt in steriele monsterpotjes. De omvang van de te nemen monsters bedraagt tenminste 60 gram (voldoende om een monster en een duplomonster van elk 25 gram samen te kunnen stellen). De producent verzendt de monsters binnen 2 werkdagen na monsternamen en geeft het laboratorium opdracht om:

- a) bij meerdere monsters per afleveringsdag, van het materiaal een mengmonster te maken;
- b) één eindmonster per afleveringsdag te analyseren.

6. ANALYSEMETHODE

ISO 6579; 1993 (E) of elke andere methode, opgenomen in de PDV-bundel Onderzoeksmethoden, deel II

De analyse zal worden uitgevoerd door een ingevolge de Labcode-regeling diervoedersector, voor salmonellabepaling, erkend laboratorium of door een daaraan door PDV gelijkgesteld laboratorium.

7. CORRIGERENDE MAATREGELEN

-

8. MELDEN VAN ANALYSERESULTATEN

De resultaten van de salmonellabepaling dienen minimaal 1 maal per maand per e-mail (of diskette) te worden ingezonden aan de Databank Ongewenste stoffen en producten van het PDV (via het door de PDV-databank beschikbaar gestelde Excel programma). Op te geven gegevens: monsternummer, generieke productnaam, naam producent, eventueel productie-locatie (in ieder geval land), datum monsternamen, analyseresultaat en typering indien positief.

Van toepassing is de instructie m.b.t. aanleveren gegevens PDV-databank ongewenste stoffen en producten

Bijlage VI: Protocol monitoring leveranciers pluimveevoeders

1. DOELGROEP

Producenten van pluimveemengvoeders en leveranciers van voedermiddelen voor pluimvee

2. PRODUCTEN

Mengvoeders en voedermiddelen bestemd voor pluimvee

3. ALGEMENE VOORWAARDEN

-

4. ONDERZOEKSFREQUENTIE

4.1 Pluimveemengvoeders

Volgens de in onderstaande schema's weergegeven minimum frequenties dient (per bedrijfs-eenheid) het volgende microbiologisch onderzoek plaats te vinden.

Onderzoek op Salmonella	
Type mengvoer	minimum frequentie, omgerekend naar af te leveren partijen van 24 ton
Topfok ¹	1 op de 2 partijen (50%)
Opfok vermeerdering ³	1 op de 5 partijen (20%)
Vermeerdering ³	1 op de 10 partijen (10%)
Vleeskuikens	1 op de 20 partijen (5%) ²
Leghennen en opfokleghennen	1 op de 20 partijen (5%) ⁴
Opfok vermeerdering kalkoenen	1 op de 5 partijen (20%)
Vermeerdering kalkoenen	1 op de 10 partijen (10%)
Vleeskalkoenen	1 op de 30 partijen (3 1/3%)

¹ vlees- respectievelijk eiersector

² gedurende proefperiode: tot 1 maart 2002. Wanneer gedurende een aaneengesloten periode van 2 jaar bij het onderzoek in het betreffende type voer geen salmonellapositief monster meer gevonden is, dan mag als minimum bemonsteringsfrequentie 1 op de 30 partijen (31/3%) aangehouden worden.

4.2 Voedermiddelen voor productie van mengvoeders

Voor elke productielocatie waar pluimveemengvoer wordt geproduceerd dient onderzoek op Salmonella in salmonellakritische voedermiddelen plaats te vinden volgens de in het onderstaande schema weergegeven minimum frequenties, ongeacht of ze in mengvoeders voor pluimvee of voor andere dieren worden verwerkt

Salmonellakritische voedermiddelen:

Type voedermiddel	Minimumfrequentie
- eiwithoudende raapzaadproducten; - vismeel uit Zuid-Amerika; - getoaste sojabonen; - sojaschilfers/-schroot uit Brazilië; - eischalen; alsmede de genoemde voedermiddelen waarvan het land van bereiding niet kan worden aangetoond	Bij aanvoer (ontvangen zending) per schip bij de mengvoerproductielocatie: representatieve bemonstering per 500 ton (aantoonbaar gemiddeld per 500 ton)
	Bij aanvoer per as bij de mengvoerproductielocatie: representatieve bemonstering per 100 ton (aantoonbaar gemiddeld per 100 ton)

Niet-salmonellakritische voedermiddelen:

Voorts dient voor elke productielocatie waar pluimveemengvoer wordt geproduceerd onderzoek op Salmonella plaats te vinden op niet-salmonellakritische voedermiddelen, die in mengvoeders voor pluimvee worden verwerkt, volgens de in het onderstaande schema weergegeven minimum frequenties.

Omvang jaarproductie pluimveevoer door bedrijfseenheid	Minimum aantal monsters per kwartaal
tot 2.000 ton	1
tot 4.000 ton	1
tot 6.000 ton	2
tot 8.000 ton	2
tot 10.000 ton	3
tot 20.000 ton	5
tot 30.000 ton	8
tot 40.000 ton	10
meer dan 40.000 ton	13

4.3 Voedermiddelen voor directe levering aan pluimveehouders

Bij voedermiddelen als die enkelvoudig worden afgeleverd aan pluimveehouderijen dient monsternamen en analyse op Salmonella plaats te vinden volgens onderstaand schema:

Type voedermiddel	Minimumfrequentie, omgerekend naar af te leveren partijen van 24 ton
Tarwe, maïs en andere voedermiddelen, bestemd voor enkelvoudige levering aan pluimveehouderijbedrijven	1 op de 30 partijen (3 1/3%)

4.4 Procescontrole

Voor de productie van pluimveemengvoeders en de enkelvoudige aflevering van tarwe en maïs aan pluimveehouders geldt tevens dat minimaal tweemaal per jaar monsternamen en analyse op Salmonella plaats dient te vinden op kritische punten in het productieproces (mengvoeder) of het logistieke proces (voedermiddelen).

Indien een salmonella-afdodende behandeling in het proces wordt toegepast, dan dient tevens onderzoek op Enterobacteriaceae uitgevoerd te worden op de volgende punten van elke lijn waarop de salmonella-afdodende behandeling plaats vindt:

- minimaal tweemaal per jaar op de kritische punten in het voortbrengingsproces, om het verloop van het niveau van enterobacteriaceae vast te stellen ter toetsing van het voortbrengingsproces (salmonella-afdodende behandeling);
- minimaal 5 monsters eindproduct per kwartaal.

5. BEMONSTERINGSMETHODE

De monsters mengvoer of voedermiddelen bestemd voor enkelvoudige vervoeding dienen genomen te worden uit de productstroom, op een punt, zo dicht mogelijk voor de belading van de bulkwagen (resp. het vullen van de zakken), dan wel, ingeval van procescontrole, zo dicht mogelijk na het kritische punt in het proces. De monsters eindproduct voor procescontrole op basis van enterobacteriaceae dienen genomen te worden op een punt, zo dicht mogelijk voor belading van de bulkwagen (resp. het vullen van de zakken). De omvang van de te nemen monsters bedraagt minimaal 60 gram, voldoende om een monster en een duplomonster van elk 25 gram samen te kunnen stellen.

6. ANALYSEMETHODE

ISO 6579; 1993 (E) of elke andere methode, opgenomen in de PDV-bundel Onderzoeksmethoden, deel II

De analyse zal worden uitgevoerd door een ingevolge de Labcode-regeling diervoedersector, voor salmonellabepaling, erkend laboratorium.

7. CORRIGERENDE MAATREGELEN BIJ SALMONELLA POSITIEVE UITSLAG

Wanneer een monster salmonellapositief bevonden wordt, dienen de volgende acties ondernomen te worden.

7.1 Mengvoer of voedermiddelen bestemd voor enkelvoudige vervoeding

- Alle verwerkte - nog aanwezige - salmonellakritische voedermiddelen op salmonella onderzoeken en;
- Elk salmonellapositief monster mengvoer en voedermiddel dient voorts nader te worden getypeerd (type salmonella) en;
- Monsternamen en analyse op salmonella uitvoeren op kritische punten in het productieproces (mengvoeder) en/of logistieke proces (voedermiddel) en;
- Aanvullend onderzoek plaats te vinden naar de oorzaak en;
- Passende maatregelen genomen te worden om de oorzaak weg te nemen.

7.2 Voedermiddel, bestemd voor verwerking in mengvoer

Bij constatering van de aanwezigheid van een salmonellapositief voedermiddelen in de fabriek:

- dient analyse op salmonella plaats te vinden op alle kritische punten in de fabriek;
- dienen de noodzakelijke reinigings- en ontsmettingsmaatregelen genomen te worden.

8. MELDEN VAN ANALYSERESULTATEN

8.1 Databank Ongewenste stoffen van het Productschap

De resultaten van de salmonella- en enterobacteriaceaebevestigingen dienen minimaal 1 maal per maand per e-mail (of diskette) te worden ingezonden aan de Databank Ongewenste stoffen en producten van het PDV (via het door de PDV-databank beschikbaar gestelde Excel programma).

Voor wat betreft de bij ontvangst geanalyseerde salmonellakritische voedermiddelen dienen hierbij tevens de naam van de producent resp. aflader (bij Braz. sojaschilfers/-schroot) en de productielocatie resp. aflaadlocatie (bij Braz. sojaschilfers/-schroot) te worden aangegeven. Voorts is van toepassing, de instructie m.b.t. aanleveren gegevens PDV-databank ongewenste stoffen en producten.

8.2 Keuringsdienst Diervoedersector

Elke salmonellapositieve uitslag in het mengvoer en voedermiddelen bestemd voor enkelvoudige vervoeding dient direct na het bekend worden van deze uitslag, inclusief typering, met deel A van het modelformulier van bijlage XI toe te zenden aan de KDD. Voorts dient de ondernemer bij elke salmonellapositieve uitslag een onderzoek in te stellen naar de oorzaak, maatregelen te nemen en hiervan onverwijld een rapportage toe te zenden aan de KDD, via deel B van het modelformulier van bijlage XI.

Indien binnen drie maanden een herhaald geval van een salmonellapositieve uitslag in een mengvoer of voedermiddelen bestemd voor enkelvoudige vervoeding geconstateerd wordt, dan dient de ondernemer onverwijld met de KDD in overleg te treden over de effectiviteit van de eerder getroffen maatregelen.

Bij elke constatering van *Salmonella enteritidis* (S.e.) en *typhimurium* (S.t.) in mengvoer voor de eiersector dient onverwijld met de KDD overleg plaats te vinden over de effectiviteit van de eerder getroffen maatregelen.

Bijlage VII: Protocol monitoring producenten andere mengvoeders dan pluimveevoeders

1. DOELGROEP

Bereiders van andere mengvoeders dan bestemd voor pluimvee

2. PRODUCTEN

Andere mengvoeders dan bestemd voor pluimvee .

3. ALGEMENE VOORWAARDEN

n.v.t.

4. ONDERZOEKSFREQUENTIE

De monsternamen van de te onderscheiden typen eindproducten dient plaats te vinden volgens onderstaand weergegeven minimum frequentie (per bedrijfseenheid). Dit is afhankelijk van de behandeling die het product ondergaan heeft.

4.1 Salmonellareducerende behandeling

Ingeval salmonellareducerende behandeling plaatsvindt dient onderzoek op enterobacteriaceae en/of salmonella uitgevoerd te worden.

4.1.1 Salmonella

Indien gekozen wordt voor onderzoek op salmonella, dan dient het onderzoek als volgt plaats te vinden.

Er dienen monsters genomen te worden van voedermiddelen en mengvoeders voor analyse op salmonella. Het uitgangspunt is hierbij dat minimaal de helft van de monsternamen betrekking dient te hebben op mengvoeder en het restant op naar het oordeel van de ondernemer meest kritische voedermiddelen en niet – salmonellakritische voedermiddelen.

In het volgende overzicht is het aantal te nemen monsters verduidelijkt.

Jaarproductie mengvoeder voor andere diersoorten dan pluimvee door bedrijfseenheid (bij vochtrijke mengsels: hoeveelheden droge stof)	Aantal monsters per kwartaal
tot 2.000 ton	2
tot 4.000 ton	2
tot 6.000 ton	3
tot 8.000 ton	4
tot 10.000 ton	5
tot 20.000 ton	10
tot 30.000 ton	15
tot 40.000 ton	20
meer dan 40.000 ton	25

4.1.2 Enterobacteriaceae

Indien gekozen wordt voor onderzoek op enterobacteriaceae dan dient dit, per productielijn waarop een salmonellareducerende behandeling plaatsvindt, uitgevoerd te worden via:

- tweemaal per jaar monstername op de kritische punten in het productieproces om het verloop van het niveau van enterobacteriaceae vast te stellen ter toetsing van het productieproces (thermische behandeling);
- per kwartaal 5 monsters eindproduct per lijn.

Tevens geldt dat minimaal tweemaal per jaar monstername en analyse op salmonella plaats dient te vinden op kritische punten in het productieproces.

4.2 Geen salmonellareducerende behandeling

Indien géén salmonellareducerende behandeling wordt toegepast, dan dient onderzoek plaats te vinden als bedoeld in § 4.1.1.

5. BEMONSTERINGSMETHODE

De monsters mengvoer of voedermiddelen bestemd voor enkelvoudige vervoeding dienen genomen te worden uit de productstroom, op een punt, zo dicht mogelijk voor de belading van de bulkwagen (resp. het vullen van de zakken), dan wel, ingeval van procescontrole, zo dicht mogelijk na het kritische punt in het proces. De monsters eindproduct voor procescontrole op basis van enterobacteriaceae dienen genomen te worden op een punt, zo dicht mogelijk voor belading van de bulkwagen (resp. het vullen van de zakken). De omvang van de te nemen monsters bedraagt minimaal 60 gram, voldoende om een monster en een duplomonster van elk 25 gram samen te kunnen stellen.

6. ANALYSEMETHODE

ISO 6579; 1993 (E) of elke andere methode, opgenomen in de PDV-bundel Onderzoeksmethoden, deel II

De analyse zal worden uitgevoerd door een ingevolge de Labcode-regeling diervoedersector, voor salmonellabepaling, erkend laboratorium.

7. CORRIGERENDE MAATREGELEN BIJ SALMONELLAPOSITIEVE UITSLAG

Wanneer een monster eindproduct of voedermiddel salmonellapositief bevonden wordt, dienen de volgende acties ondernomen te worden:

- Monstername en analyse op salmonella uitvoeren op kritische punten in het productieproces en;
- Elk salmonellapositief monster voer of voedermiddel dient voorts nader te worden getypeerd (type salmonella).

8. MELDEN VAN ANALYSERESULTATEN

De resultaten van de salmonella- en enterobacteriaceae-bepalingen dienen minimaal 1 maal per maand per e-mail (of diskette) te worden ingezonden aan de Databank Ongewenste

stoffen en producten van het PDV (via het door de PDV-databank beschikbaar gestelde Excel programma).

Voor wat betreft de bij ontvangst geanalyseerde salmonellakritische voedermiddelen dienen hierbij tevens de naam van de producent resp. aflader (bij Braz. sojaschilfers/-schroot) en de productielocatie resp. aflaadlocatie (bij Braz. sojaschilfers/-schroot) te worden aangegeven. Voorts is van toepassing, de instructie m.b.t. aanleveren gegevens PDV-databank ongewenste stoffen en producten.

Bijlage VIII: Protocol monitoring producenten en leveranciers voedermiddelen bestemd voor veehouderijbedrijven (m.u.v. pluimveehouderij)

1. DOELGROEP

Producenten en leveranciers van voedermiddelen bestemd voor veehouderijbedrijven (m.u.v. pluimveehouderijtakken)

2. PRODUCTEN

Voedermiddelen bestemd voor veehouderijbedrijven (m.u.v. pluimveehouderijtakken)

3. ALGEMENE BEHEERSMAATREGELEN

Bij seizoengebonden en/of incidentele producten wordt bij de start van de productie een monster genomen van de eerste charge. Vervolgens wordt de vastgestelde inspectiefrequentie in acht genomen.

4. ONDERZOEKSFREQUENTIE

De ondernemer neemt één monster per kwartaal, per product per toeleverancier en onderzoekt dit op een van de van toepassing zijnde parameters, namelijk:

- pH
- aflevertemperatuur
- enterobacteriaceae
- salmonella
- schimmels

In het geval dat de pH wordt gemeten en voldaan wordt aan de maximale pH als bedoeld in het Besluit PDV normen GMP diervoedersector, is monitoring op salmonella niet vereist.

Indien de producent deze controles reeds uitvoert, kunnen deze in de plaats van het eigen onderzoek van de handelaar treden, onder voorwaarde dat deze uitslagen op het bedrijf aanwezig zijn en het bedrijf jaarlijks een controle uitvoert op deze cijfers.

Indien de GMP-erkende handelaar producten betreft van een GMP-erkende toeleverancier kan het inspectieprogramma vervallen indien er zelf geen additionele handelingen worden uitgevoerd.

5. BEMONSTERINGSMETHODE

De monsters voedermiddelen bestemd voor enkelvoudige vervoeding dienen genomen te worden uit de productstroom, op een punt, zo dicht mogelijk voor de belading van de bulkwagen (resp. het vullen van de zakken). De omvang van de te nemen monsters bedraagt minimaal 60 gram, voldoende om een monster en een duplomonster van elk 25 gram samen te kunnen stellen.

6. ANALYSEMETHODE

Een methode, opgenomen in de PDV-bundel Onderzoeksmethoden, deel II.

De analyse zal worden uitgevoerd door een ingevolge de Labcode-regeling diervoedersector, voor de betreffende bepaling, erkend laboratorium.

7. CORRIGERENDE MAATREGELEN BIJ NORMOVERSCHRIJDINGEN

Bij overschrijding van de norm wordt binnen 14 dagen een nieuw monster uit dezelfde partij genomen. Als dit niet meer mogelijk is dient een nieuwe partij van gelijke herkomst te worden bemonsterd. Een terugkeer naar het reguliere onderzoek kan plaatsvinden na twee goede uitslagen.

8. MELDEN VAN ANALYSERESULTATEN

De resultaten van de bepaling van enterobacteriaceae, salmonella en schimmels dienen minimaal 1 maal per maand per e-mail (of diskette) te worden ingezonden aan de Databank Ongewenste stoffen en producten van het PDV (via het door de PDV-databank beschikbaar gestelde Excel programma).

Van toepassing is de instructie m.b.t. aanleveren gegevens PDV-databank ongewenste stoffen en producten

Bijlage IX: Protocol serotypering salmonellapositieve monsters

1. DOELGROEP

Leveranciers van mengvoerders voor landbouwhuisdieren, honden- en kattenvoeders en voedermiddelen, en ontvangers van voedermiddelen (mengvoedergrondstoffen).

2. PRODUCTEN

Mengvoerders voor landbouwhuisdieren, honden- en kattenvoeders en voedermiddelen (mengvoedergrondstoffen en voor enkelvoudige vervoeding).

3. ALGEMENE VOORWAARDEN

Deelnemers aan de GMP-regeling diervoedersector zijn verplicht om salmonellapositief bevonden monsters diervoeders of voedermiddelen te laten typeren. GMP-erkende bedrijven en leveranciers van honden- en kattenvoeders die vallen onder de Verordening Vvr hygiënische productie en handel huisdiervoeders 1997 mogen salmonellapositief bevonden monsters diervoeders of voedermiddelen en evt. productiestofmonsters voor gratis typering toezenden aan het RIVM.

Hiertoe dienen de als salmonella geïdentificeerde culturen (reinculturen) ingezonden te worden :

- In door RIVM beschikbaar gestelde verzendbuisjes (agarbuisjes) en verpakkingen (korkertjes);
- Met het hierbij behorende standaard begeleidend formulier van het RIVM, dat volledig dient te zijn ingevuld, met o.a. de volgende gegevens:
 - Naam/adres/woonplaats inzender;
 - Bedrijf in wiens opdracht het productmonster genomen is (evt. in code);
 - Type voeder of voedermiddel waaruit de salmonellastam werd geïsoleerd;
 - Land van herkomst/oorsprong voedermiddel.

Bij de eerste inzending dient éénmalig tevens de toegepaste salmonella-isolatietechniek te worden vermeld, alsmede bij elke toekomstige wijziging in de toegepaste techniek.

4. MELDEN VAN ANALYSERESULTATEN

De resultaten van de salmonellabepaling dienen minimaal 1 maal per maand per e-mail (of diskette) te worden ingezonden aan de Databank Ongewenste stoffen en producten van het PDV (via het door de PDV-databank beschikbaar gestelde Excel programma).

Van toepassing is de instructie m.b.t. aanleveren gegevens PDV-databank ongewenste stoffen en producten

Bijlage X: Monitoring door en vanwege het PDV

1. DOELGROEP

Keuringsdienst Diervoedersector en andere eventueel door het PDV ingeschakelde inspectie-instellingen.

2. PRODUCTEN

- salmonellakritische en niet-salmonellakritische voedermiddelen
- pluimveevoeders, varkensvoeders en rundveevoeders

3. ONDERZOEKSFREQUENTIE

Aantal monsters monitoring salmonella diervoedersector in 2002, incl. vanwege PDV

Producten	Door grondstof- fenleverancier	Door leverancier diervoeder	Door of vanwege PDV	Totaal
<u>Salmonellakritische voeder- delen</u>				
▪ Braziliaans soja- schroot/schilfers	120	1.750	95	1.965
▪ Raapzaadschilfers/schroot	3.600	1.500	255	5.355
▪ Zuid-Amerikaans vismeel	50	400	25	475
▪ Getoaste sojabonen	2.000	600	130	2.730
▪ Eierschalen	n.n.b	n.n.b	n.n.b	n.n.b.
<u>Niet - salmonellakritische voe- dermiddelen</u>				
▪ Verenmeel ³	-	p.m.	p.m.	p.m.
▪ Diermeel ⁴	-	p.m.	p.m.	p.m.
▪ Vismeel (niet ZA)	-	50	10	60
▪ Fosforzure voederkalk	-	60	20	80
▪ Sojaschroot, niet - Braz.	-	150	30	180
▪ US maïsglutenvoermeel	-	40	10	50
▪ Tarwe	-	200	40	240
▪ Maïs	-	50	10	60
<u>Pluimveevoeders</u>				
▪ Topfokvoeders	-	800	40	840
▪ Opfokvermeerderingvoeders	-	475	25	500
▪ Vermeerderingvoeders	-	1.200	60	1.260
▪ Kalkoenenvoeders	-	245	10	255
▪ Vleeskuikenvoeders	-	2.500	125	2.625
▪ Leghennenvoeders (leg-e- indsector)	-	2.175	110	2.285
<u>Varkensvoeders</u>	-	2.500	125	2.625
<u>Rundveevoeders</u>	-	2.750	135	2.885
Totaal	5.770	17.445	1.255	24.470

³ Zodra betreffend voedermiddel weer toegelaten wordt als grondstof voor voeders voor landbouw-
huisdieren

⁴ Zodra betreffend voedermiddel weer toegelaten wordt als grondstof voor voeders voor landbouw-
huisdieren

4. BEMONSTERINGSMETHODEN

De monitoring van de producten:

- die in overwegende mate uit derde landen via zeetransport worden geïmporteerd, wordt in opdracht van PDV uitgevoerd in de laadhaven (Braz. sojaschroot) of in overslaghaven (Zuid-Amerikaans vismeel) door inspectie-instellingen die daar reeds actief zijn
- die in Europese landen (incl. Nederland) worden geproduceerd, wordt door de Keuringsdienst Diervoedersector uitgevoerd, hetzij bij de betreffende producent, bij open overslag of bij de mengvoederindustrie. Bij de mengvoederindustrie worden niet alleen mengvoerders bemonsterd, maar kunnen ook voedermiddelen (grondstoffen) worden bemonsterd.

De monsters voedermiddelen bestemd voor enkelvoudige vervoeding dienen genomen te worden uit de productstroom, op een punt, zo dicht mogelijk voor de belading van de bulkwagen (resp. het vullen van de zakken). De omvang van de te nemen monsters bedraagt minimaal 60 gram, voldoende om een monster en een duplomonster van elk 25 gram samen te kunnen stellen.

5. ANALYSERESULTATEN

Een methode, opgenomen in de PDV-bundel Onderzoeksmethoden, deel II.

De analyse zal worden uitgevoerd door een ingevolge de Labcode-regeling diervoedersector, voor de betreffende bepaling, erkend laboratorium.

6. CORRIGERENDE MAATREGELEN BIJ SALMONELLA POSITIEVE UITSLAG

-

7. MELDEN VAN ANALYSERESULTATEN

De resultaten van de salmonellabepaling dienen minimaal 1 maal per maand per e-mail (of diskette) te worden ingezonden aan de Databank Ongewenste stoffen en producten van het PDV (via het door de PDV-databank beschikbaar gestelde Excel programma).

Van toepassing is de instructie m.b.t. aanleveren gegevens PDV-databank ongewenste stoffen en producten.

Daarnaast is de gebruikelijke werkwijze van de KDD van toepassing, dat de controlebevindingen worden gemeld aan het betrokken bedrijf.

Bijlage XI: Meldingsprocedure salmonellapositieve pluimveevoeders

DEEL A: FORMULIER DIRECTE MELDING SALMONELLABESMETTING IN MENGVOEDERS PLUIMVEEVLEESSECTOR EN EIERSECTOR

- Alleen voor intern gebruik door Centraal meldpunt -

Naam en hoofdzetel mengvoederfabrikant:

Type voer (Pluimveecategorie)¹:

Productiedatum:

Type Salmonella:

Identificatienummer monster:

Volgnr. afnemer	Afleverdatum	Namen, adressen (bedrijfslocatie), postcodes en plaatsen afnemers en -voor zover bekend- koppelnummers en geboortedata pluimvee
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		

¹ Onderscheid maken tussen voer voor a) Topfok/grootouderdieren pluimveevleessector (incl. opfok voor topfok), b) Opfok vermeerdering pluimveevleessector, c) Vermeerdering pluimveevleessector, d) Vleeskui-kens, e) Topfok/grootouderdieren eiersector (incl. opfok voor topfok), f) Opfok vermeerdering eiersector, g) Vermeerdering eiersector, h) leghennen (incl. opfok) legeindsector, i) Opfokvoeders, niet onderscheiden naar schakel.

DEEL B: FORMULIER DIRECTE MELDING SALMONELLABESMETTING IN PLUIMVEEMENGVOEDERS

- Alleen voor intern gebruik door KDD -

NAW :	
Locatie :	
<u>Voer- & analysegegevens</u> :	
Type voer ⁵ :	
code voer :	
productiedatum :	
productietijdstip :	
plaats monstername :	
Identificatienummer monster :	
laboratorium :	
Type Salmonella :	
<u>Bevindingen onderzoek</u>	
Voedermiddelensamenstelling ⁶ :	
Analyseresultaten op Salmonella in alle verwerkte salmonellakritische voedermiddelen:	
Hygiënestatus van productielocatie :	
- grondstoffensilo's :	
- doseerinrichting :	
- maalderij/mengerij :	
- perserij :	
- koelers :	
- elevatoren :	
- kettingen :	
Vermoedelijke oorzaak salmonella besmetting:	
<u>Verbeteringsmaatregelen</u>	

⁵ Topfok/grootouderdieren pluimveevleessector (incl. opfok voor topfok), topfok/grootouderdieren eiersector (incl. opfok voor topfok), opfok vermeerdering pluimveevleessector, opfok vermeerdering eiersector, vermeerdering pluimveevleessector, vermeerdering eiersector, vleeskuikens, leghennen (incl. opfok) legeindsector, opfok vermeerdering kalkoenen, vermeerdering kalkoenen of vleeskalkoenen

⁶ Vermeld de voedermiddelensamenstelling van het mengvoer en geef aan in hoeverre er voedermiddelen zijn verwerkt die verdacht/besmet waren.